

Jerzy Świerczek

Przekazywanie dziedzictwa kulturowego regionu jako cel działań Towarzystwa Miłośników Ziemi Jadownickiej

Moje wystąpienie pragnę rozpocząć od słów, które są mottem i hasłem przewodnim naszego Towarzystwa:

*Cokolwiek Ojczyzny się tyczy zgromadzić i od zapomnienia zachować.
Szczególnie zaś przywiązanie do niej w Rodakach ożywić, utrzymać i rozszerzyć.*

Działalność naszego Towarzystwa zaczęła się w 1990 roku z inicjatywy młodzieży działającej w ramach świetlicy wiejskiej. Zainspirował ich do tego Stanisław Podobiński, pracownik naukowy i Dyrektor Wydawnictwa Naukowego Uniwersytetu Pedagogicznego w Częstochowie. Pan Stanisław Podobiński zwany „ojcem założycielem” naszego Stowarzyszenia opracował statut i wystąpił o jego rejestrację. Na początku stowarzyszenie miało na celu skupienie młodzieży wokół świetlicy wiejskiej. Podejmowano działania kulturalno-oświatowe oraz organizowano rozrywki przy wsparciu instytucji i organizacji zewnętrznych. Po dwóch latach istnienia postanowiono poszerzyć pole działania o zagadnienia edukacyjne dotyczące historii Jadownik. Postanowiono zorganizować międzyszkolny konkurs dotyczący właśnie historii Jadownik. Konkurs organizowany jest co dwa lata. Wiedza uczestników jest bardzo duża, a sam konkurs to ogromne przeżycie dla wszystkich. Szkoła, która zwycięży otrzymuje przechodni puchar ufundowany przez Towarzystwo Miłośników Ziemi Jadownickiej oraz nagrody rzeczowe dla szkół, jak i dla uczestników konkursu.

Następnym krokiem było posiadanie własnego sztandaru, którego aktu poświęcenia dokonano w 1995 roku. Od tego momentu dołączyliśmy do pocztów sztandarowych, które uczestniczą w lokalnych uroczystościach świeckich i kościelnych. Nasza współpraca ze szkołami, Ochotniczą Strażą Pożarną, Biblioteką Publiczną, Świetlicą Wiejską jest ciągła i obejmuje zagadnienia statutowe, jak i działania z zakresu kultury. W miarę upływu czasu postanowiono zwiększyć nacisk na ochronę dóbr kultury materialnej środowiska. Nawiązano współpracę z p. Władysławem Okasem, jadowniczaninem, który obecnie mieszka w Łodzi. Jest on Miłośnikiem Ziemi Jadownickiej i autorem dwóch wydań historycznych o Jadownikach: „Jadowniki były wsią królewską” oraz „Osiem wieków Jadownik”. Oba wydania dzięki Towarzystwu zostały wydane w jednej książce. Dzięki p. Okasowi mamy także wydania etnograficzne o ziemi jadownickiej: „Jadownickie wesele”, „Jadownicka pierzawka”, „Andrzejki”, „Jasełka”, „Tradycje weselnych przyśpiewek” oraz dla dzieci „Ze starych legend o Jadownikach”. Jest on również autorem tomiku wiersz „Moje pejzaże” oraz „Rozmaitości” wydanych również przez Towarzystwo. Ponadto ofiarował dużo rzeźb ludowych, tak zwanych „świętków”. Towarzystwo Miłośników Ziemi Jadownickiej posiada dużą kolekcję rzeźb, odlewów gipsowych, a także albumy z dokumentacją fotograficzną dokonań p. Tadeusza Świerczka. Jest to dar artysty dla miejsca swego urodzenia. Oprócz prac p. Okasa i p. Świerczka posiadamy w naszej Izbie Rzeźby prace naszego lokalnego artysty, a zarazem członka naszego Towarzystwa, Józefa Węgrzyna.

Towarzystwo Miłośników Ziemi Jadownickiej realizując swoje cele dba o miejsca szczególne w naszej miejscowości, a także wydarzenia z nimi związane. Oto najważniejsze z nich:

- 11 listopada 1999 — poświęcenie Herbu Jadownik i Tablicy historyczno-informacyjnej przy Domu Ludowym;
- 11 listopada – odsłonięcie tablicy upamiętniającej księżę kapelanów Armii Krajowej w kościele parafialnym;
- 28 lipca 1996 – odsłonięcie tablicy umieszczonej na ścianie frontowej kościoła św. Anny z okazji 800. lat historii królewskiej wsi Jadowniki i 400-lecia wybudowania Kościółka św. Anny;
- 11 listopada 1995 – poświęcenie sztandaru Towarzystwa ufundowanego przez członków i darczyńców;
- 15-16 listopada 1996 – Jadowniki były reprezentowane przez p. Tadeusza Tyka i p. Stanisława Świerczek w Sieradzu, gdzie został podpisany akt współpracy z Kapitułą Najstarszych Miast i Miejscowości w Polsce. Jadowniki zostały członkiem zostały członkiem kapituły, do której należą 30 miast i miejscowości;
- 11 lipca 1998 – poświęcono Tablicę Upamiętniającą Pacyfikację Jadownik przez gestapo i policję niemiecką 11 lipca 1943 przy Szkole Podstawowej nr 1;
- 11 listopada 1998 – odsłonięto obelisk upamiętniający udział jadowniczan w wojnie polsko-rosyjskiej 1918-1921 przy Szkole Podstawowej nr 2;
- Odsłonięto obelisk poświęcony pontyfikacji naszego rodaka Jana Pawła II.

Inicjatorem upamiętniania tych wydarzeń jest Stanisław Świerczek, senior naszej organizacji. Jest on autorem opracowań fotograficznych „Figurki i kapliczki w Jadownikach” oraz autorem broszur „Jasne promienie Jadownik” i „O nich nie wolno zapomnieć”. Wydania dotyczą zasłużonych jadowniczan, a także ludzi działających w szeregach Armii Krajowej. P. Stanisław jest także kolekcjonerem pocztówek maryjnych oraz orderów, medali i odznaczeń państwowych.

W tym roku 11 lipca przypada 80. rocznica pacyfikacji wsi Jadowniki, dlatego Towarzystwo zorganizowało wycieczkę historyczno-edukacyjną do Michniowa, gdzie znajduje się Muzeum Martyrologii Wsi Polskiej. W tym muzeum Jadowniki mają Krzyż poświęcony pacyfikacji wsi, a także urnę z ziemią z cmentarza z Jadownik.

Naszym szczególnym powodem do dumy jest Izba Regionalna i jej zbiory. Możemy tam zobaczyć dawne narzędzia do prac polowych, wypieku chleba, a także narzędzia używane przez naszych dziadków w gospodarstwach domowych. Posiadamy również warsztaty i przedmioty z grupy „zanikające zawody” takie jak:

- Kompletny warsztat bednarski;
- Kompletny warsztat stolarski;
- Kompletny warsztat szewski;
- Narzędzia i wyposażenie kuźni;
- Narzędzia i urządzenia do zbioru i obróbki zboża, mleka;
- Eksponaty o charakterze militarnym.

Za działalność historyczną oraz kulturalną Towarzystwo Ziemi Jadownickiej otrzymało odznakę Zasłużony dla kultury Polskiej" nadaną przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W 2022 roku otrzymaliśmy medal Polonia Minor nadany przez Samorząd Województwa Małopolskiego za dzielność na polu kultury oraz szerzenie historii Jadownik.

Nasze dokonania nie byłyby możliwe, gdyby nie zrozumienie ze strony władz Gminy i Powiatu a także naszych sponsorów – lokalnych przedsiębiorców. W tym miejscu bardzo serdecznie im dziękuję za finansowe wsparcie i liczę na dalszą owocną współpracę przy podejmowanych przez nas inicjatywach. Dziękuję także naszym członków i sympatykom, a także poprzednim Zarządom i ich Prezesom. Nasze Towarzystwo należy do Małopolskiego Związku Regionalnych Towarzystw. Pragnę, aby nigdy nie została zapomniana historia naszej miejscowości, naszej Małej Ojczyzny.

Szanowni Państwo, Drodzy Goście pozwólcie że zakończę cytatem;

„Wierni tradycji,
pomni naszych powinności wobec dziadów,
wdzięczni naszym ojcom,
ku pamięci potomnym.

Bardzo Dziękuję